

Fra redaksjonen

På mitt skrivbord ligger en hög med olästa böcker som under vårterminen hamnat allt längre ned i pappershögarna. Tre av dessa blir sommarläsning helt enkelt, varav den första är *Childhood studies: Making young subjects* från 2018, skriven av Karen Wells, professor i London och en välkänd forskare inom barn- och barndomsforskningen. Jag har tidigare med stor behållning läst hennes *Childhood in a global perspective* (2015) och uppskattar det sätt varpå Wells placerar barn- och ungdomsfrågor i ett större globalt, politiskt och etiskt sammanhang med social ojämlikhet som den (starka) röda tråden. Den andra boken heter *Lyssnandets pedagogik – etik och demokrati i pedagogiskt arbete* (2018), författad av Ann Åberg, förskollärare och pedagogisk ledare och Hillevi Lenz Taguchi, professor vid Barn och ungdomsvetenskapliga institutionen vid Stockholms Universitet. Boken utkom i en första upplaga 2005 men finns nu i en delvis omarbetad andra upplaga. I centrum står förskoleverksamhet och boken handlar om utmaningen att utveckla en lyhördhet för barnens vilja och prioriteringar. En snabb titt i boken låter ana en komplex definition av lyssnande som når långt bortom en förenklad bild av en enbart auditiv funktion. När jag bläddrar i boken associerar jag till vad jag läst tidigare om *The Mosaic approach* i Reggio Emilia-pedagogiken (se exempelvis Alison Clark i *Beyond listening* från 2005). Den tredje boken heter *Asperger's children* (2018) och är skriven av Edith Scheffer, amerikansk historiker. Jag har läst det första kapitlet och förstår att en känslomässig ansträngande läsning väntar. Boken belyser en aspekt av Naziregimens förintelsepolitik som drabbade barn med funk-

tionshinder. I centrum står Hans Asperger, en österrikisk barnpsykiatriker vars namn under 1980-talet blev eponym för diagnosen *Asperger Syndrome* som lanserades av Lorna Wing, brittisk barnpsykiater. Edith Scheffer belyser Hans Aspergers särskilda intresse för barn vars sociala förmåga ansågs bristfällig eller annorlunda. Bokens huvudargument är att trots att Asperger ställde sig avvisande till Nazistpartiets politik och ideologi, bidrog han i sitt vardagliga arbete till att upprätthålla rashygieniska verksamheter. De bedömningar han genomförde och de utlåtanden han skrev ledde i vissa fall till att det aktuella barnet sändes till institutioner vars mål var att utplåna oönskade kategorier via så kallad *child euthanasia*, något som alla professionella grupper var införstådda med. Boken utgör ett viktigt bidrag till barnpsykiatris historia, likaså mer specifikt autismdiagnosens historia.

Dessa tre böcker speglar sammantaget den bredd och variation som återfinns i barn- och barndomsforskning. På samma sätt utgör artiklarna i detta nummer ett tydligt exempel på ett omfattande och mycket spännande forskningsfält. Först hittar vi *Barnehagelæreres oppfatninger om muslimsk barneoppdragelse* av Kari Krogstad, baserat på forskning om pedagogers erfarenheter av möten med föräldrar med muslimsk bakgrund och särskilt hur pedagogerna uppfattar föräldrarnas barnuppfostran. Krogstad föreslår en nyansering gällande skillnaden mellan kulturell (muslimsk) och religiös (islams) syn på barnuppfostran. Vidare pekar hon på behovet av att tala i termer av "habitus" och "kulturellt kapital" för att undvika stereotypa föreställningar om "de andra".

I artikeln av Anne Marie Øines, *De viktige bildebokvalgene – lesing av bildebøker som estetisk aktivitet i 38 barnehager* presenteras en kommunal satsning på förskoleverksamheter som syftar till att stimulera pedagoger till att mer aktivt använda bilderböcker i dagligt arbete med barn. Satsningen har varit framgångsrik såtillvida att pedagogerna tenderar att välja nyttkomna böcker i större utsträckning i kombination med ett ökat intresse för estetisk litteratur och ökad medvetenhet om bilderbokens betydelse för barns läsinläring. I artikeln av Lise Hostrup Sønnichsen, Jesper von Seelen och Bo Lüders, *Pædagogstuderendes muligheder for at opbygge kompetence omkring børns bevægelseslæring i uderummet* riktas blicken mot dansk förskollärautbildning. I artikeln presenteras en enkätundersökning av hur utbildningen fångar upp lärande som rör uteaktiviteter för barn. Resultaten pekar på brister under pedagogutbildningen, och författarna föreslår åtgärder. Lillian Pedersens artikel *Når barna møter leikeklassen – eit kjønnsperspektiv på barnas rørslemoglegheter* handlar om femåriga barns lek, med fokus på hur pojkar och flickor använder sina kroppar. På grundval av en etnografisk studie och videoobservationer framgår hur kroppsliga rörelser respektive verbalitet tar sig olika uttryck i flickors respektive pojkars lek. Flickor skapar utrymme med verbala uttryck medan kroppsliga uttryck tonas ned, detta till skillnad från pojkar som tar plats med kroppsliga uttryck medan de verbala uttryck tonas ned. I artikeln av Renee Thørnblad, Astrid Strandbu och Anita Salamonsen, *Hvordan påvirker barns deltakelse foreldremekling?* redovisas en intervjustudie med medlare (psykologer, socionomer, pedagoger) som i

samtal med föräldrar som vill skiljas använt sig av en metod där också barnens åsikter ges utrymme via särskilda barnintervjuer. Medlarna uttrycker hur barnens åsikter blir ett viktigt inslag i medlingen, samt att barnen indirekt blir aktörer i den pågående förhandlingen om hur familjelivet ska organiseras. I essän *Å trives med/i motstand?* diskuterar Line Ottesen Bjærke om vikten av att förstå och förhålla sig till barns motstånd som en viktig strategi eftersom motstånd utgör viktiga steg på vägen till välbefinnande och en god hälsa. I detta nummer återfinns också Douglas Tendai Phiris provföreläsning om intergenerationella processer i afrikanska sammanhang med särskilt fokus på landsbygd, bortom det urbana Afrika. Slutligen återfinns två sammanfattningar av en dansk respektive norsk avhandling.

Vi är mycket glada över att som nytilkommen redaktör välkomna Ida Marie Lyså. Ida Marie Lyså är postdok vid Norsk senter for barneforskning, vid Institutt for pedagogikk og livslang læring vid Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet, NTNU. Ida Marie Lyså har tidigare bedrivit etnografisk forskning i Kina och är idag involverad i forskning som är baserad i Ghana, om ungdomars nutida liv och framtida drömmar.

Slutligen, med anledning av att professor Vebjørng Tingstad avslutar sitt uppdrag som redaktör vid *Barn*, har redaktionen formulerat ett särskilt tack på nästa sida.

Karin Zetterqvist Nelson
Redaktør

